

VAI TRÒ CỔ ĐÔNG CHIẾN LƯỢC ĐỐI VỚI LỢI NHUẬN CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN VIỆT NAM

Ngày nhận: 09/4/2015
Ngày nhận lại: 06/7/2015
Ngày duyệt đăng: 10/8/2015
Mã số: 8-15-14

Nguyễn Minh Hà ()
Lê Đỗ Hoàng Phúc (**)*

Tóm tắt: Nghiên cứu này xác định vai trò và các yếu tố của cổ đông chiến lược (CĐCL) đối với lợi nhuận các ngân hàng thương mại cổ phần (NHTMCP) Việt Nam. Nghiên cứu sử dụng hồi quy GLS với mẫu nghiên cứu gồm 18 NHTMCP Việt Nam giai đoạn 2006-2013, kết quả cho thấy CĐCL có tác động tích cực đến lợi nhuận của ngân hàng, cụ thể: tổng tài sản của CĐCL, tỷ lệ lợi nhuận trên vốn chủ sở hữu của CĐCL, tỷ lệ góp vốn và thời gian làm CĐCL có mối quan hệ cùng chiều với lợi nhuận. Trong đó, CĐCL trong nước tác động mạnh hơn CĐCL nước ngoài. Ngoài ra, nghiên cứu cũng cho kết quả tỷ lệ cho vay, tỷ lệ nợ xấu, tỷ lệ vốn chủ sở hữu, tỷ lệ chi phí hoạt động và thời gian hoạt động của NHTMCP Việt Nam tương quan nghịch, nhưng tổng tài sản ngân hàng tương quan thuận với lợi nhuận NHTMCP Việt Nam.

Từ khóa: Cổ đông chiến lược, đặc điểm ngân hàng, đặc trưng tài chính, ngân hàng thương mại cổ phần.

Giới thiệu

Năm 2008, cuộc khủng hoảng kinh tế của thế giới đã ảnh hưởng xấu đến nền kinh tế toàn cầu, trong đó có Việt Nam. Cùng thời điểm đó, Việt Nam cũng đang gặp các khó khăn nội tại như lạm phát tăng cao, thâm hụt cán cân thương mại, thị trường chứng khoán liên tục sụt giảm... làm cho nền kinh tế nói chung, trong đó có hệ thống ngân hàng nói riêng phải đối mặt với những khó khăn, thách thức do nhà nước liên tục thay đổi chính sách lãi suất, tỷ giá... nhằm kiềm chế lạm phát, ứng phó khủng hoảng. Ngoài ra, các ngân hàng còn phải đạt được vốn điều lệ tối thiểu 3.000 tỷ đồng trước ngày 31/12/2010 theo Nghị định số 141/2006/NĐ-CP của Chính phủ trong khi thị trường chứng khoán suy giảm mạnh, không thu hút được các nhà đầu tư. Do đó, để vượt qua khủng hoảng và hoàn thành mục tiêu tăng vốn theo nghị định, giải pháp ngân hàng đưa ra là tìm kiếm CĐCL.

Mùa đại hội cổ đông ngân hàng năm 2015, vấn đề CĐCL vẫn giữ nguyên sức hấp dẫn khi nhiều NHTMCP cho biết sẽ tìm thêm CĐCL để nâng cao sức cạnh tranh, cải tiến công nghệ, quản trị rủi ro, nâng cao thương hiệu... Riêng các ngân hàng yếu kém tìm kiếm CĐCL còn để giúp họ tái cơ cấu, xử lý nợ xấu, cải thiện thanh khoản... nhằm gia tăng lợi nhuận. Câu hỏi đặt ra là vai trò CĐCL đối với lợi nhuận của các NHTMCP Việt Nam như thế nào? Những yếu tố chính nào của CĐCL tác động đến lợi nhuận của các NHTMCP? Xuất phát từ những vấn đề trên, nghiên cứu được thực hiện với mục đích xác định vai trò và các yếu tố chính của CĐCL đối với lợi nhuận của các NHTMCP Việt Nam, từ đó giúp các ngân hàng chọn lựa CĐCL phù hợp.

Cơ sở lý thuyết

Hiệu quả kinh doanh của ngân hàng: theo Phan Đức Dũng (2009), hiệu quả hoạt động kinh doanh phản ánh trình độ sử dụng các nguồn lực đã có để đạt được kết quả cao nhất với tổng